

انجمن مطالعات برنامه درسی ایران

گزارش عملکرد سال ۱۳۸۵

تدوین:

دکتر محمود مهر محمدی

اردیبهشت ۱۳۸۶

مقدمه:

انجمن مطالعات برنامه درسی ایران خوشبختانه از یک تشکیلات سازمانی مناسب برخوردار است که امکان جامع نگری در فعالیت ها و همچنین تقسیم کار مطلوب و حسن استفاده از ظرفیت اعضا انجمن را فراهم می سازد. برنامه راهبردی انجمن (۱۳۹۶-۱۳۸۶) انجمن نیز این وضعیت را به عنوان یک نقطه قوت به رسمیت شناخته است. شکل گیری این تشکیلات را باید دستاورد مغتنمی دانست که طی یک فرایند تحول و تکوین چند ساله به دست آمده و البته لازم است به مرور زمان و در سایه اقتضائات جدید اصلاح و ترمیم شود.

در واقع سال ۱۳۸۵ نخستین سال عملیات تشکیلاتی، یعنی در چارچوب تشکیلات مصوب، در انجمن مطالعات برنامه درسی ایران بوده است که از این نظر باید آن را یک نقطه عطف به حساب آورد. لیکن از سوی دیگر تازگی تشکیلات و عدم استقرار نیروها در بخش های مختلف و همچنین عدم شکل گیری تعهدات بخشی (کمیسیونی) در اعضا به صورت کامل، ایجاب می نماید انتظارات در خصوص عملکرد را تعدیل نموده و با این شرایط تطبیق داد.

آنچه در پی می آید، گزارش عملکرد انجمن به تفکیک کمیسیون های اصلی است. این گزارش ها بنا به درخواست رئیس انجمن توسط روسای هر یک از کمیسیون ها به رشته تحریر درآمده است. به جاست در این قسمت با اشاره به نام روسای محترم کمیسیونها از آنها و نیز اعضاء محترم قدردانی بنمایم:

- دکتر حسن ملکی، کمیسیون پژوهش
- دکتر مجید علی عسکری، کمیسیون آموزش
- دکتر نعمت الله موسی پور، کمیسیون نشر علمی
- دکتر محمد علی میرزا بیگی، کمیسیون توسعه واحد های استانی
- دکتر کورش فتحی واجارگاه، کمیسیون روابط بین الملل
- دکتر محمود مهرمحمدی، کمیسیون توسعه گروه های دارای علائق ویژه

مجموعه اقداماتی که جزء برنامه سال ۱۳۸۵ انجمن بوده لیکن در حوزه کاری یک کمیسیون خاص قرار نمی گرفته است، در بخش دیگری با عنوان "دبیرخانه و متفرقه" آورده شده است. بخش پایانی این گزارش ناظر به انعکاس یک اقدام کلیدی از منظر مدیریتی است. بر کسی پوشیده نیست که تدوین سازو کار ارزشیابی از عملکرد انجمن، به ویژه کمیسیون ها، در کنار برخورداری از برنامه عمل مشخص و شفاف، شرط افزایش بهره وری در سازمان و تشکیلات است. از این رو

امسال برای نخستین بار و به شکل مقدماتی دست به تدوین سازو کار ارزشیابی زدیم که جهت آگاهی علاقمندان در این گزارش گنجانده شده است. البته عملکرد کمیسیون ها توسط هیئت مدیره و بر اساس گزارش کتبی و شفاهی ارائه شده به هیئت مدیره در این چارچوب مورد ارزشیابی قرار گرفت. اما از انعکاس نتایج ارزشیابی صرفنظر نموده و صرفاً یادآور می شوم که برای انجام هرچه دقیق تر ارزشیابی، مقرر شده است سازوکار کامل تر و مناسب تری در طول سال ۱۳۸۶ طراحی شده و در پایان سال به مورد اجرا گذاشته شود.

• کمیسیون گروه های مطالعاتی دارای علائق ویژه (SIGs)

اندیشه تشکیل سیگها یا گروه های مطالعاتی دارای علائق ویژه، اندیشه جدیدی بود که برای نخستین بار در سال ۱۳۸۴ در هیئت مدیره انجمن مطرح شد و مورد بحث و بررسی قرار گرفت. آئین نامه مربوطه در جلسه هیئت مدیره در تاریخ ۱۳۸۵/۲/۴ به تصویب رسید و مقرر گردید افرادی که مایل به راه اندازی سیگ هستند براساس این آئین نامه طرح پیشنهادی خود را تصویب به هیئت مدیره ارائه نمایند. از آنجا که اندیشه راه اندازی گروه های مطالعاتی دارای علائق ویژه تازگی داشته و نزد انجمن های علمی داخل کشور سابقه نداشته و یا دارای سابقه محدود و ناشناخته ای است، هیئت مدیره انجمن تصمیم گرفت کمیسیون مستقلی را نیز برای برنامه ریزی، ترویج، هدایت و نظارت در راستای توسعه این گروه های مطالعاتی پیش بینی نماید. بدین ترتیب کمیسیون توسعه گروه های مطالعاتی دارای علائق ویژه با شرح وظایف زیر، به عنوان یکی از شش کمیسیون تعبیه شده در ساختار تشکیلاتی انجمن شکل گرفت.

شرح وظایف کمیسیون:

۱. تدوین آئین نامه شکل گیری گروه های مطالعاتی دارای علائق ویژه
  ۲. برنامه ریزی جهت شکل گیری و توسعه گروه های دارای علائق ویژه
  ۳. نظارت بر عملکرد گروه های دارای علائق ویژه
  ۴. تسهیل فعالیت گروه های دارای علائق ویژه به طرق مقتضی
  ۵. همکاری در تدوین برنامه سالانه گروه های دارای علائق ویژه
  ۶. ارائه گزارش عملکرد سالانه گروه ها به هیأت مدیره انجمن
- متأسفانه راهبری این کمیسیون حساس که می تواند نقش خطیری در توسعه انجمن ایفا نماید از میان اعضاء محترم هیئت مدیره داوطلبی نیافت. شاید تازگی داشتند و ناشناخته بودن ابعاد این

فعالیت، عاملی برای پرهیز از تقبل مسئولیت هدایت آن بود. علی ایحال با مدتی وقفه در جلسه تاریخ ۸۵/۴/۲۰ هیئت مدیره مقرر نمود رئیس انجمن به عنوان رئیس موقت این کمیسیون نیز ایفای نقش نماید تا در آینده برای این مسئله چاره‌اندیشی شود. بدین گونه کمیسیون توسعه گروه‌های مطالعاتی دارای علائق ویژه عملاً از اواسط سال ۱۳۸۵ مأموریت خود را با عضویت آقایان؛ دکتر عطاران و دکتر موسی‌پور و یزدانی آغاز نمود.

در نخستین گام با دعوت از قریب ۲۰ نفر از متخصصان و صاحب‌نظران که علائق مطالعاتی خاصی در آنها برجسته می‌نمود مبادرت به برگزاری یک نشست نیم روزه در تاریخ ۱۳۸۵/۶/۲۶ با عنوان هم‌اندیشی تأسیس گروه‌های مطالعاتی دارای علائق ویژه به میزبانی دانشگاه تربیت مدرس گردید. از این جلسه استقبال خوبی به عمل آمد و فرصت نیکویی را نیز در اختیار کمیسیون قرار داد تا به ترویج این اندیشه و توضیح ابعاد ناشناخته آن پردازد. اکثریت دعوت‌شدگان تعهد نمودند با استفاده از چارچوب پیشنهادی طرح خود را جهت بررسی اولیه در کمیسیون و تصویب نهایی در هیئت مدیره ارائه نمایند. پیگیری‌های دبیرخانه باعث شد تا به تدریج شاهد وصول طرح‌های پیشنهادی باشیم و کمیسیون نیز به بررسی و ارزیابی آنها هم به لحاظ صوری و هم به لحاظ محتوایی پرداخت. در مواردی که نیاز تشخیص داده شد نیز از فرد پیشنهاد دهنده دعوت به مذاکره حضوری به عمل آمد.

طرح‌های پیشنهادی واصله تاکنون عبارتند از:

- گروه مطالعاتی برنامه درسی و دین (معنویت)
- گروه مطالعاتی برنامه درسی و ارزشها
- گروه مطالعاتی برنامه درسی و زبان فارسی
- گروه مطالعاتی برنامه درسی و تربیت معلم
- گروه مطالعاتی برنامه درسی و فلسفه برای کودکان
- گروه مطالعاتی برنامه درسی و تکنولوژی
- گروه مطالعاتی برنامه درسی و فاوا

طرح‌های بررسی در جلسه کمیسیون:

- گروه‌های مطالعاتی برنامه درسی و ارزشها

- گروه‌های مطالعاتی برنامه درسی و زبان فارسی
- گروه‌های مطالعاتی برنامه درسی و تربیت معلم
- گروه‌های مطالعاتی برنامه درسی و فلسفه برای کودکان
- گروه‌های مطالعاتی برنامه درسی و تکنولوژی

طرح‌های مطرح شده در هیئت مدیره عبارتند از:

- گروه‌های مطالعاتی برنامه درسی و زبان فارسی
- گروه‌های مطالعاتی برنامه درسی و تربیت معلم
- گروه‌های مطالعاتی برنامه درسی و فلسفه برای کودکان

طرح‌های تصویب شده در هیئت مدیره عبارتند از:

- گروه‌های مطالعاتی برنامه درسی زبان فارسی
- گروه‌های مطالعاتی برنامه درسی و فلسفه برای کودکان

با تصویب نهایی طرح پیشنهادی ۲ گروه مطالعاتی توسط هیئت مدیره کمیسیون به وظیفه‌ای که در برنامه سال ۱۳۸۵ برای آن پیش‌بینی شده بود جامه عمل پوشانده و از این جهت با توفیق همراه بوده است. لکن این حرکت نیاز به توجه همه جانبه و دقت و مراقبت ویژه دارد تا از استحکام لازم برخوردار شود و بتواند نه تنها در توسعه انجمن مطالعات برنامه درسی نقش مؤثر خود را ایفا نماید بلکه به منزله الگویی برای توسعه انجمن‌های علمی کشور نیز مطرح شود.

در جهت اعمال پشتیبانی‌های لازم و کمک به استقرار هر چه سریعتر گروه‌های مطالعاتی دارای علائق ویژه، انجمن با پیشنهاد کمیسیون مصوباتی داشته است که اهم آنها عبارتند از:

۱. عضویت مسئول اصلی هر یک از سیگهای مصوب در کمیسیون جهت برخورداری از فرصت تعامل سیگها با یکدیگر و مشارکت فعال آنها در سیاستگذاریهای مربوط
۲. کمک یک میلیون تومانی از محل اعتبارات انجمن به اجرای فعالیتهای مصوب گروه‌های مطالعاتی دارای علائق ویژه
۳. اجازه انتشار یک شماره از فصلنامه مطالعات برنامه درسی به عنوان ویژه‌نامه هر یک از گروه‌های مطالعاتی

• کمیسیون آموزش

براساس مصوبات هیأت مدیره وظیفه اصلی کمیسیون آموزش در چهار محور همایش سالانه- نشستهای علمی ماهانه، بازنگری برنامه درسی رشته و برگزاری دوره ها و کارگاه های آموزشی می باشد.

در سال ۱۳۸۵، ۸ جلسه کمیسیون آموزش برگزار شد در این جلسات برنامه سال ۸۵ انجمن در دستور کار بود. در برنامه سال ۸۵ " تدوین برنامه جدید کارشناسی ارشد و دکتری "، برگزاری حداقل ۴ دوره کارگاه آموزشی"، برگزاری نشستهای علمی ماهانه"، " برگزاری همایش سالانه " فعالیتهای کمیسیون آموزش را شامل می شد. گزارش هر یک از موارد بالا به شرح زیر می باشد:

۱. تدوین برنامه جدید کارشناسی ارشد و دکتری : این طرح در کمیسیون آموزش مطرح شد و پس از اختصاص چند جلسه در مورد روند انجام کار، مراحل اجرای آن در جلسه هیئت مدیره مطرح شد و به تصویب رسید خوشبختانه پیشرفت خوبی در این طرح حاصل شده است و هم اکنون این طرح در حال اتمام است برنامه درسی کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی در تاریخ ۶۹/۴/۱۰ توسط شورای عالی برنامه ریزی وزارت علوم، تهیه و به دانشگاهها جهت اطلاع ابلاغ گردید. این برنامه تاکنون در چندین دوره کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت معلم و سایر دانشگاهها اجرا گردیده است.

با توجه به گذشت چندین سال از اجرای برنامه و تحولاتی که در صحنه تعلیم و تربیت و مبانی نظری آن رخ داده است معایبی که در این رشته احساس می شود از جمله به روز نبودن مطالب، عدم وجود دروسی در زمینه عملی و... لزوم تحول و تغییر در این رشته احساس می شود.

برهمن اساس، کمیسیون آموزش انجمن مطالعات برنامه درسی ایران در حال انجام پژوهشی با عنوان بازنگری رشته برنامه‌ریزی درسی دوره کارشناسی ارشد می‌باشد در این پژوهش اطلاعات لازم در طی سه مرحله جمع‌آوری گردید.

مرحله اول: بررسی سایت‌های دانشگاه‌های کشورهای دیگر

مرحله دوم: مصاحبه با اساتید و متخصصین رشته

مرحله سوم: مصاحبه با دانش‌آموختگان و دانشجویان رشته که در حال حاضر مرحله سوم

طرح نیز پایان یافته و در حال جمع‌بندی و نتیجه‌گیری می‌باشد. امید است از نتایج طرح

استفاده گردد. ضمناً اگر دوستان نظر یا پیشنهادی دارند می‌توانند از طریق همین وبلاگ اعلام

نمایند.

۲. برگزاری نشستهای علمی - ماهانه: در اوایل سال با توجه به تاریخهای برگزاری نشستهای

علمی ماهانه که در پایان سال گذشته مشخص شده بود. چندین چکیده جهت سخنرانی به دبیر

خانه ارسال شده بود که در اولین جلسه سال چکیده‌ها مورد بررسی قرار گرفت و زمان برگزاری

هریک از سخنرانیها (پس از هماهنگی با سخنرانان) مشخص گردید. امسال ۱۰ نشست علمی ماهانه

در حوزه‌های مختلف برنامه درسی برگزار شد.

برگزاری نشستهای علمی ماهانه در سال ۱۳۸۵ انجمن مطالعات برنامه درسی ایران

تاریخ سخنرانی	عنوان سخنرانی	ارائه دهنده
۸۵/۲/۲۷	رابطه برنامه درسی، آموزش، سنجش و یادگیری	دکتر علیرضا کیامنش
۸۵/۳/۳۱	اهمیت ترکیبی سکوت از دیدگاه هستی گرایانه و امکان گنجاندن آن در برنامه درسی	دکتر محمدحسین میرلوحی
۸۵/۴/۲۸	برنامه درسی مطالعات اجتماعی: چالشها و راه کارها	دکتر حسن ملکی
۸۵/۵/۲۵	طراحی و تدوین برنامه درسی مطالعات دوره راهنمایی براساس رویکرد حل مسأله و پژوهشگری دانش آموز	دکتر نادر سلسبیلی
۸۵/۶/۲۹	ارزشیابی توصیفی	دکتر محمد حسنی
۸۵/۷/۲۹	ضرورت و چگونگی آموزش سواد اطلاعاتی از طریق کتابهای درسی	دکتر نعمت الله موسی پور
۸۵/۸/۲۴	کیفیت در آموزش و پرورش	دکتر عفت عباسی
۸۵/۹/۲۹	بررسی برنامه های درسی آموزش بزرگسالان و ارائه الگوی مناسب و مرتبط با آن	دکتر محسن طالب زاده
۸۵/۱۰/۲۷	نظام آفرینی با نگاه ترکیبی وظایف اداری، برنامه درسی و آموزش درس به آموزش و پرورش کشور	دکتر محمدرضا بهرنگی
۸۵/۱۱/۲۵	طراحی الگوی برای آموزش نگرش های اجتماعی و ارزیابی برنامه درسی تعلیمات اجتماعی دوره راهنمایی براساس آن	دکتر جواد حاتمی

همچنین فرم ارزشیابی هریک از سخنرانیها مورد بررسی قرار گرفت. در مجموع نتایج ارزشیابیها دلگرم کننده بود. به پیشنهاد اعضای کمیسیون جهت بهتر برگزار شدن نشستهای علمی ماهانه، پس از تصویب در هیئت مدیره نامه‌ای به روسای دانشکده های علوم تربیتی (جهت معرفی پایان نامه های دکتری در حوزه برنامه درسی)، صاحب نظران برنامه درسی (جهت دعوت برای سخنرانی و معرفی عناوین حائز اولویت در حوزه برنامه درسی)، اعضای انجمن (جهت پیشنهاد موضوعات مورد نظر در حوزه برنامه درسی) ارسال گردید و منتظر دریافت نظرات هستیم که انشاءاله در کمیسیون مورد بررسی قرار بگیرد. همچنین قرار شد فرم ارزشیابی نشستهای علمی برای سال آینده با توافق اعضای کمیسیون، با مسئولیت خانم دکتر عباسی تجدید نظر شود.

۳. برگزاری همایش سالانه : جهت برگزاری همایش سالانه موارد زیر در کمیسیون آموزش مطرح

و پس از تصویب در هیئت مدیره به اجرا درآمدند.

- تعیین محل برگزاری همایش (شیراز)
  - معرفی دبیر علمی همایش (دکتر مرزوقی)
  - پیشنهاد سوژه همایش به هیئت مدیره (برنامه‌های درسی دوره ابتدایی ایران)
  - تعیین اعضای کمیته علمی
  - پیشنهاد اسپانسرهای احتمالی همایش و معرفی آنها به کمیته علمی همایش
۴. در برنامه کاری انجمن حداقل ۴ دوره کارگاه آموزشی پیش بینی شده بود که با همکاری کمیته علمی همایش ۱۰ کارگاه آموزشی به شرح ذیل در روز دوم همایش سالانه انجمن در سالهای مختلف دانشگاه شیراز برگزار گردید. مسئولیت کارگاههای آموزشی کمیسیون آموزش دکتر حکیم زاده و مسئولیت برنامه ریزی و مدیریت کارگاههای همایش ششم شیراز رادکتر میرزابیگی بر عهده داشتند. نتایج اولیه ارزشیابی نشانگر استقبال خوب شرکت کنندگان بود.

برگزاری کارگاه های آموزشی در همایش نوآوری در برنامه های درسی دوره ابتدایی

دکتر غلامعلی احمدی	روشهای ارزشیابی برنامه‌های درسی
خانم سیمین بازگان	الگوهای آموزش چند بعدی و یادگیری پروژه‌ای
دکتر نورالدین بهین آئین	روشهای نوین در آموزش علوم تجربی دوره ابتدایی
دکتر جعفر جهانی	آشنایی معلمان دوره ابتدایی با تکنیکهای پرورش خلاقیت
دکتر افضل السادات حسینی	جایگاه خلاقیت در برنامه درسی دوره ابتدایی
دکتر محسن خادمی	نیازسنجی در برنامه درسی
دکتر سیامک سامانی	ارزشیابی برنامه (با تمرکز بر برنامه‌های آموزش و پرورش در مقطع ابتدایی)
دکتر محمدرضا سرکارآرانی	پژوهش مشارکتی معلمان در کلاس درس ژاپن روشی مؤثر برای اثربخشی طرح معلم پژوهنده
دکتر زهرا گویا	تجربه و تحلیل داده‌های ویدئویی تهیه شده از تدریس‌های معلمان پژوهنده و غیرپژوهنده براساس چارچوب نظری اقدام پژوهی
دکتر محمدعلی میرزابیگی	راهکارهای عملی در بهبود برنامه درسی دوره ابتدایی (با تأکید بر روشهای فعال و رسانه‌های آموزشی)

• کمیسیون پژوهش

در سال ۱۳۸۵ طبق برنامه مصوب، موارد ذیل در دستور کار کمیسیون پژوهش قرار داشت:

- گزارش تحلیلی از عملکرد دستگاههای سیاستگذار در حوزه برنامه درسی (مربوط به سال ۸۴)
- گزارش تحلیلی از عملکرد دستگاههای سیاستگذار در حوزه برنامه درسی (مربوط به سال ۸۵)
- تدوین و چاپ گزارش تحلیلی از وضعیت پژوهشهای انجام شده
- برنامه‌ریزی جهت تداوم بحث‌های مطرح شده در همایش پنجم انجمن و بهره‌برداری از پیشنهادهای ارائه شده توسط دستگاههای ذیربط

اکنون شرح مختصر آنچه انجام شده است:

۱. گزارش تحلیلی عملکرد دستگاههای برنامه ریزی درسی یکی از فعالیتهای بسیار مهم کمیسیون و انجمن محسوب می شود که از طریق آن یکی از وظایف اصلی انجمن مطالعات برنامه درسی ایران انجام می پذیرد. انجام این کار به دلیل کیفی و پژوهشی بودن و نیاز به زمان بیشتر داشتن و همچنین به دلیل زمان بر بودن دریافت اسناد مربوط از سازمانها به تاخیر افتاد. از جمله مباحثی که در این خصوص در کمیسیون مطرح بود آن بود که اولاً اسناد مربوط از چه سالی مورد بررسی قرار گیرد و ثانیاً کدام اسناد بررسی شوند پس از گفتگوی لازم مقرر گردید که سال ۱۳۷۹ مبدا بررسی اسناد منظور شود و از بین اسناد واصله به دبیر خانه انجمن تعداد پنج سند در دستور کار کمیسیون قرار گیرد. این اسناد عبارت بودند از:

الف: آیین نامه تدوین برنامه درسی، مربوط به شورای عالی آموزش و پرورش

ب: ساختار و چگونگی تالیف کتاب درسی، مربوط به دفتر برنامه ریزی و تالیف کتابهای درسی

ج: آموزش جهانی، مربوط به سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

د: فعالیتهای فوق برنامه، مربوط به معاونت آموزش عمومی وزارت آموزش و پرورش

ه: تحلیل محتوای کتاب درسی، مربوط به معاونت آموزش عمومی وزارت آموزش و پرورش البته

قرار بود سند فناوری اطلاعات نیز مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد ولی به دلیل مصوب نبودن آن

از دستور کار خارج گردید.

در نهایت مقرر گردید که اسناد مورد بررسی از طریق تقسیم کار بین اعضای کمیسیون نقد و

ارزیابی شود و نتیجه آن به صورت گزارش شفاهی در جلسات کمیسیون مطرح و از طرف اعضا

در خصوص آن تبادل نظر و در نهایت جمع بندی گردد. ضمناً مقرر گردید مسول کمیسیون با

توجه به مباحث انجام شده گزارش تحلیلی مکتوب درباره هر یک از اسناد را تهیه و برای بازبینی نهایی و چاپ آماده سازد. اکنون گزارش مزبور که با مساعدت و همکاری اعضای کمیسیون تهیه شده است آماده بررسی نهایی برای چاپ می باشد.

۲. گزارش تحلیلی پژوهشهای مربوط به برنامه ریزی درسی: برنامه دیگر کمیسیون است که توسط آقایان آرمند و سراجی پیگیری می شود. یکی از سولات مربوط به این برنامه آن بود که پژوهشهای انجام شده به کدام معیار بررسی شود و مبدا بررسی آن ها چه سالی باشد؟ در نهایت مقرر گردید پژوهشهای انجام شده در مورد برنامه ریزی درسی از سال ۱۳۸۰ در نظر گرفته شود و محتوای پژوهش بر اساس معیارهایی که در کمیسیون به تصویب میرسد ارزیابی گردد و گزارش تحلیلی آماده شود. مقرر گردید برای مشخص ساختن معیارها از تعدادی صاحب نظر در حوزه برنامه درسی نظر خواهی گردد. این کار انجام شد و مطابق معیارهای مصوب ارزیابی پژوهشها در دست اقدام می باشد.

۳. برنامه ریزی جهت تداوم بحثهای مطرح شده در همایش پنجم انجمن و بهره برداری از پیشنهاد های ارائه شده توسط دستگاههای زیربط برنامه مصوب دیگر برای کمیسیون بود که به دلیل عدم دریافت اسناد مربوط با نظر ریاست محترم انجمن از بین برنامه ها حذف شد.

اقداماتی که در برنامه سالانه پیش بینی نشده بود:

۱. واگذاری انجام تحقیق مربوط به بررسی سیمای پیامبر (ص) در برنامه درسی کشورهای اسلامی به مناسبت برگزاری همایش بین المللی پیامبر اعظم و برنامه درسی در موسسه پژوهشی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی از جمله اقدامات پیش بینی نشده در برنامه های کمیسیون در سال ۸۵ بود این کار از طرف انجمن به کمیسیون محول گردید و مقرر شد مسول کمیسیون به عنوان مجری طرح تحقیق و آقایان دکتر حاتمی، یزدانی، دکتر امام جمعه و دکتر تاجیک اسماعیلی اعضای تیم تحقیق باشند. پس از تهیه طرح و تصویب آن در کمیته علمی فرایند اجرایی تحقیق شروع شد و هم اکنون در دست انجام است.

۲. از طرف سازمان محیط زیست از انجمن مطالعات برنامه درسی خواسته شده بود مطالعه و تحقیق چگونگی آموزش مفاهیم محیط زیست در کتابهای درسی از طریق انجمن انجام

پذیرد. این موضوع از سوی ریاست محترم انجمن به کمیسیون پژوهش واگذار گردید. دو نفر از اعضای کمیسیون آقایان دکتر حاتمی و آرمند طرحهای تحقیق در این خصوص ارائه نمودند که پس از بررسی و تصویب در کمیسیون جهت اقدامات بعدی به سازمان محیط زیست ارسال گردید.

• کمیسیون نشر علمی

کمیسیون نشر علمی بر اساس برنامه مصوب، موظف به انجام امور زیر در سال ۱۳۸۵ بوده است:

- تدوین و چاپ گزارش تحلیلی از وضعیت نشر کتب علمی
- چاپ کتاب سال (مجموعه مقالات همایش)
- پیگیری امور مربوط به ترجمه متون تخصصی

طی این سال فعالیت‌های زیر توسط کمیته نشر علمی به انجام رسیده است:

۱. مجموعه مقالات همایش، تمرکز و عدم تمرکز در فرایند برنامه‌ریزی درسی، پس از داوری و بازنگری، ویراستاری گردید و حروفچینی و صفحه‌آرایی آنها انجام گرفت و نسخه الکترونیکی آن در اسفندماه ۱۳۸۵ منتشر شد. این مجموعه مشتمل بر سی و سه مقاله و ۶۵۰ صفحه متن می‌باشد.
۲. برای تهیه گزارش تحلیلی از وضعیت نشر علمی حوزه برنامه‌ریزی درسی، منابع منتشر شده طی پنج سال گذشته شناسایی گردید و فهرست آنها تهیه شده است. انتظار می‌رود گزارش تحلیلی تا پایان خرداد تهیه شود. در این گزارش محتوای کتاب‌های منتشر شده گزارش خواهد شد و میزان عنایت آنها بر هر یک از مباحث برنامه‌ریزی درسی نشان داده می‌شود. در عین حال، حجم کتاب‌ها، ناشرین، و کیفیت نشر این نوع آثار شرح داده خواهد شد.
۳. برای ترجمه کتاب‌های منتخب هیأت مدیره اقداماتی به عمل آمده است که انتظار می‌رود یکی از آنها تا پایان خرداد آماده چاپ شود. این کتابها شامل سه عنوان هستند که مسئولیت ترجمه هر یک از آنها برعهده اشخاص زیر نهاده شده است. تا با سازماندهی سایر اعضای متقاضی به انجام کار اقدام نمایند:

کتاب **Curriculum Planning : A Contemporary Approach** : مسئول گروه

ترجمه آقای دکتر شریعتمداری

کتاب **Curriculum Integration** : مسئول گروه ترجمه آقای دکتر خوئی نژاد

کتاب **International Handbook of Curriculum Research** : مسئول گروه ترجمه

آقای دکتر عابدی

نظارت بر ترجمه این آثار با پیگیری موضوع از طریق مسئول ترجمه کتابها دنبال شده است .
۴. با برخی از ناشران برای انتشار مشترک مذاکره شد و تفاهم نامه همکاری با انتشارات رادنگار
نوین تهیه شد که امید می رود به زودی به امضای طرفین برسد. برای انتشار کتاب دو طریق در
پیش گرفته شده است:

الف : تامین هزینه از سوی ناشر و تأیید علمی از سوی انجمن: پیش بینی شده است .نقش
انجمن در بررسی علمی آثار محدود شود و هزینه های مربوط به چاپ و انتشار را ناشر تامین
نماید و حقوق مربوط به مولف (یا مترجم) بر اساس قرارداد خاص مشخص شود. که طرق
مختلفی برای آن پیش بینی شده است .

ب : مشارکت انجمن در تامین هزینه نشر: در مواردی که انتشار آثار برای ایفای رسالت
علمی انجمن حائز ارزش است ، تامین درصدی از هزینه ها را انجمن پذیرا خواهد بود.
۵. کمیته طی چند جلسه درباره چگونگی انتشار کتاب بحث نمود و در مجموع راهکارهای سه
گانه ای را برای انتشار کتاب تدوین کرده است. پیش بینی شده است در ارتباط با مولفان و
مترجمان متقاضی انتشار کتاب از طریق زیر کار دنبال شود:

- سرمایه گذاری انجمن برای موارد خاص و انتشار آن
- سرمایه گذاری مولف (مترجم) و انتشار توسط انجمن
- سرمایه گذاری مشترک مولف (مترجم و انجمن)

البته این موضوع نیازمند دستور العمل انجام کار است که کمیته قصد دارد به تنظیم آن اقدام کند.

• کمیسیون توسعه واحد های استانی

هدف اصلی کمیسیون همان طور که از نام آن پیداست گسترش فعالیت های انجمن مطالعات برنامه درسی در استان های ساسر کشور با استفاده از ظرفیت متخصصان بومی می باشد. در این راستا در سال ۱۳۸۵ دو فعالیت عمده برای کمیسیون پیش بینی شده بود که عبارتند از:

- تأسیس حداقل دو واحد استانی جدید

- تدوین و انتشار گزارش عملکرد واحد های استانی (حداقل یکبار)

در این خصوص کمیسیون توسعه استانی زمینه های لازم را برای فعال شدن دو واحد استانی در خراسان رضوی (مشهد) و فارس (شیراز) فراهم کرده و این دو شعبه در حال راه اندازی هستند .

در راستای تهیه گزارش عملکرد واحد های استانی نیز کمیسیون ضمن مکاتبه با واحد های استانی ، تقلضا کرد که گزارش فعالیت های انجام شده را ارسال نمایند پس از دریافت گزارش ها، کمیسیون ضمن بررسی فعالیت های انجام شده بر اساس معیار هایی که از قبل تعیین شده بود، به ارزیابی فعالیت ها اقدام نمود و پس از بررسی استان مازندران به عنوان فعالترین واحد استانی در سال ۱۳۸۵ معرفی شد .

علاوه بر موارد فوق که در راستای برنامه پیش بینی شده سال ۸۵ کمیسیون می باشد ، در جلسات کمیسیون راهکارهای کمک به واحدهای استانی ، راهکارهای ارتباط با آموزش عالی در جهت توسعه فعالیت های انجمن در سطح استان ها و برنامه ریزی برای برگزاری گردهمایی سراسری واحد های استانی نیز از جمله اقدامات انجام شده می باشند .

در رابطه با ارزیابی از فعالیت های کمیسیون با توجه به شرایط به نظر می رسد، اقدامات کمیسیون توسعه استانی در سال ۱۳۸۵ فراتر از فعالیت های پیش بینی شده بوده و این بیانگر موفقیت کمیسیون توسعه استانی می باشد. همچنین برای دستیابی به موفقیت های بیشتر در آینده پیشنهاد می شود ارتباط بیشتری از طرف انجمن مرکزی با واحدهای استانی برقرار شود و حضور یکی از اعضای انجمن و کمیسیون توسعه استانی در برخی از جلسات و همایش های هر استانی، می تواند در ایجاد انگیزه و پویایی بیشتر واحد های استانی مؤثر باشد .

• کمیسیون روابط بین الملل

روس برنامه های سال ۱۳۸۵ کمیسیون روابط بین الملل براساس مصوبه هیئت مدیره عبارت

بودند از:

- تدوین گزارشهای فصلی از وقایع مهم بین المللی در حوزه برنامه درسی (۴ گزارش در طول سال)
- شناسایی، هماهنگی و برنامه ریزی حضور حداقل یکی از اندیشمندان برنامه درسی در کنفرانس سالیانه انجمن برنامه درسی در سال ۱۳۸۵
- برقراری ارتباط مؤثر با حداقل یک انجمن مطالعه برنامه درسی و تلاش برای زمینه سازی فعالیت های مشترک (ترجیحاً انجمن مطالعه برنامه درسی استرالیا ACSA)
- شناسایی و تهیه بانک اطلاعاتی سازمانها و انجمن های فعال در عرصه برنامه درسی در سطح منطقه ای و بین المللی و طبقه بندی آنها (برحسب انجمنهای مستقل برنامه درسی مانند ACSA) و یا انجمنهای وابسته به انجمنهای تعلیم و تربیت (نظیر EERA, AERA و...)

کمیسیون روابط بین الملل به دلیل زمان شکل گیری و نیز در دسترس نبودن اعضای کمیسیون، از مهر ماه ۱۳۸۵ فعالیت خود را آغاز نمود. مجموعه فعالیتهای انجام شده توسط کمیسیون در طی سال ۱۳۸۵ به شرح زیر می باشد:

۱. بررسی شرح وظایف و حدود و ثغور فعالیتهای کمیسیون
۲. آماده سازی و ارائه گزارشی از کنفرانس های آتی در حوزه مطالعات برنامه درسی در سطح جهان در سال ۲۰۰۷ و توزیع آن در کنفرانس و نمایش در وب سایت انجمن.
۳. بررسی و شناسایی اولیه مجموعه ای از انجمن های فعال بین المللی در عرصه برنامه درسی به منظور تهیه پایگاههای اطلاعاتی
۴. تمهید مقدمات و انجام مکاتبات و تهیه طرح اولیه عضویت در IAACS
۵. تهیه طرح استادان برنامه درسی کشور جهت معرفی اساتید خبره برنامه درسی ایران در قالب اثر ویژه (با هماهنگی کمیسیون پژوهش)

• دبیرخانه و متفرقه

۱. تدوین برنامه راهبردی انجمن مطالعات برنامه درسی ایران (۱۳۹۶-۱۳۸۶)

این برنامه زیر نظر یک کمیته تخصصی و با مسئولیت آقای جواد یزدانی تدوین شده است. تدوین این برنامه انجمن مطالعات برنامه درسی ایران را در زمره معدود انجمن های علمی کشور قرار میدهد که از برنامه توسعه راهبردی برخوردار بوده و بر اساس آن می توانند مسیر کمال و بالندگی را با شتاب و قوت بیشتر بیمایند. علاقمندان برای آگاهی از این برنامه میتوانند به سایت انجمن مراجعه نمایند.

۲. راه اندازی ژورنال علمی مشترک با دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه شیراز

قرارداد مربوط به انتشار نوآوری در پژوهشهای برنامه ریزی درسی^۱ در تاریخ ۱۳۸۵/۸/۲۰ میان دانشگاه شیراز و انجمن منعقد شد. پس از آن اعضاء هیئت تحریریه منتخب هیئت مدیره انجمن که عبارتند از دکتر عطاران، دکتر میرزا بیگی، دکتر صمدی، دکتر علی عسکری و دکتر مهرمحمدی به دانشگاه معرفی شدند. اولین جلسه هیئت تحریریه در تاریخ ۱۳۸۵/۱۲/۱۵ در دفتر ریاست دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شیراز برگزار شد و ضمن بحث و تبادل نظر درباره سیاست های کلی درباره انتخاب نیز از طریق رای گیری مخفی اقدام شد. در نتیجه آقای دکتر مرزوقی با کسب اکثریت آراء به عنوان سردبیر این نشریه تخصصی جدید برگزیده شدند.

۳. انتشار ۲ شماره از فصلنامه مطالعات برنامه درسی

فصلنامه های شماره ۲ و ۳ در طی سال ۱۳۸۵ به چاپ رسید. طبق برنامه مصوب باید شماره های ۴ و ۵ نیز به چاپ می رسید که به دلایل مختلف و به رغم کوشش های فراوان این گونه نشد. خوشحالم به عنوان سردبیر فصلنامه مطالعات برنامه درسی به اطلاع برسانم که امور مربوط به شماره های ۴ و ۵ پیشرفت قابل توجهی داشته که این پیشرفت برای شماره ۴ بیش از ۸۰٪ و برای شماره ۵ حدود ۶۰٪ برآورد می شود.

اقدام مهم و سودمندی که به همت هیئت تحریریه در این سال به وقوع پیوست، تدوین "اولویت های نگارشی" بود که در واقع به نویسندگان مقالات درباره اولویت های چاپ مقاله از نظر هیئت تحریریه آگاهی های لازم را می دهد.

^۱. عنوان به "پژوهشهای برنامه ریزی درسی" تغییر کرد.

۴. انتشار یک شماره از خبرنامه انجمن

در این زمینه متأسفانه توفیق با انجمن چندان یار نبود. تنها یک شماره از چهار شماره تعهد شده به چاپ رسید که عملکرد قابل قبولی به حساب نمی آید. یکی از اعضای انجمن که مسئولیت این کار را پذیرفته بود دچار مشکلات و گرفتاری های شخصی شد و بدین تریب فرصت های بسیاری از دست رفت. در اواخر سال و برای کمک به خروج از این وضعیت آقای دکتر میرزابیگی مسئولیت پذیرفتند و موفق شدند یک نسخه از خبرنامه را به چاپ برسانند.

۵. چاپ بروشور انجمن

به رغم تاخیر قابل توجه (اردیبهشت تا اسفند ماه) این مهم به وقوع پیوست و بروشور انجمن در ششمین همایش میان شرکت کنندگان توزیع شد. تاخیر در این زمینه هم بدون ارتباط با تاخیر در انتشار خبرنامه نبود!!

• سازوکار ارزشیابی

انجمن برای نخستین بار دست به تدوین ملاک های ارزشیابی زد که امید است این ملاک ها در قالب طرح جامعی که هم اکنون در حال پیگیری است ، به تدوین سازو کارهای دقیق تر ارزشیابی بیانجامد. در سال ۱۳۸۵ مقیاس سه درجه ای ذیل برای ارزشیابی از عملکرد کمیسیون ها مورد استفاده قرار گرفت. این ارزشیابی توسط هیئت مدیره در نخستین جلسه سال ۱۳۸۶ انجام شد.

- **موجب تأسف:** کمیسیون در توسعه انجمن نقش ناچیز داشته و نیازمند تحول است.
- **موجب سپاس:** کمیسیون در توسعه انجمن نقش مؤثر داشته و نیازمند تقویت تلاشهای گذشته است.
- **موجب افتخار:** کمیسیون در توسعه انجمن نقش ویژه داشته و نیازمند تداوم تلاش های گذشته است.